

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/201/2005

NOWY PARLAMENT, USTĘPUJĄCY PREZYDENT – OCENY NAJWAŻNIEJSZYCH INSTYTUCJI POLITYCZNYCH W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

W tym miesiącu instytucje polityczne, które zwykle Polacy oceniają w naszym comiesięcznym sondażu¹, występują w szczególnym układzie. Z jednej strony ocenie badanych po raz pierwszy poddany został nowo wybrany parlament, z drugiej zaś oceniali oni ustępującego Prezydenta RP. Są to ostatnie opinie o działalności Aleksandra Kwaśniewskiego jako prezydenta.

Wybory są zwykle okresem rozładowania emocji politycznych. Powołanie nowego parlamentu i nowego rządu sprawiają, że wyborcy zaczynają na nowo odliczać polityczny czas. Dla nowego rządu i ugrupowań rządzących okres powyborczy to tzw. miodowy miesiąc, w którym rządzący na ogół cieszą się zaufaniem i poparciem społecznym, jeśli nie większości, to dużej części wyborców. Jednak reguła ta najwyraźniej odnosi się wyłącznie do władzy wykonawczej, natomiast nie sprawdza się, jeśli chodzi o ocenę władz ustawodawczych.

Pierwsze opinie o nowym Sejmie i nowym Senacie nie są korzystne. Połowa Polaków (50%) negatywnie ocenia działalność Sejmu obecnej kadencji, tylko nieco ponad jedna czwarta (26%) wyraża opinie pozytywne, i niemal tyle samo (24%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie. Częściej złe (37%) niż dobre (28%) są także oceny działalności Senatu, choć w tym przypadku jeszcze większa grupa badanych (35%) powstrzymuje się od wyrażenia jednoznacznej opinii.

Poprzedni parlament niemal od początku swojej działalności oceniany był bardzo krytycznie. Tak negatywnych ocen nie zbierał żaden z demokratycznie wybranych polskich parlamentów. Od wiosny 2003 roku liczba pozytywnych ocen Sejmu IV kadencji ani razu nie przekroczyła 20%, a od jesieni 2004 roku oscylowała wokół 10%. Senat postrzegany był nieco lepiej (co było regułą także w poprzednich kadencjach), niemniej również negatywne opinie o jego działalności przeważały nad pozytywnymi, od listopada 2004 roku zaś liczba ocen

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (187) zrealizowano w dniach 2-5 grudnia 2005 roku na liczącej 1018 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

dobrych nie przekraczała 20%. Poprzedni Sejm kończył swoją kadencję uzyskawszy 11% opinii pozytywnych i 80% negatywnych. Dla porównania warto przypomnieć, że oceniany również bardzo krytycznie Sejm kończący kadencję w 2001 roku uzyskał w ostatnim pomiarze niemal dwukrotnie więcej ocen dobrych (21% wobec 62% złych).

Oczywiste więc jest, że opinie o nowym Sejmie i Senacie są zasadniczo lepsze niż ostatnie oceny poprzedniego parlamentu. Zaskakuje jednak to, że obecny Sejm zaczyna działalność z niższego pułapu społecznego poparcia niż tak krytycznie oceniany poprzedni Sejm. W pierwszym pomiarze dotyczącym Sejmu IV kadencji w grudniu 2001 roku przy porównywalnym poziomie opinii krytycznych (51%) uzyskał on jednak więcej ocen pozytywnych niż obecny Sejm (32%, o 6 punktów więcej niż Sejm V kadencji).

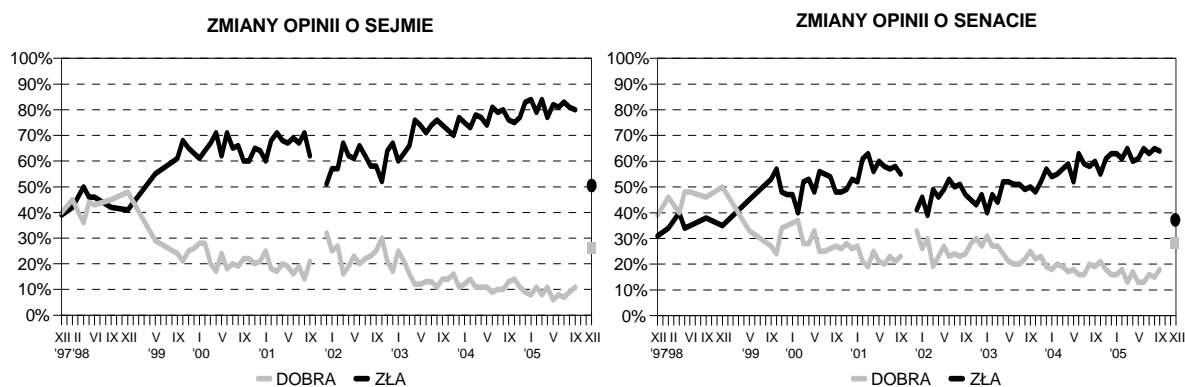

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań														Pierwsze oceny parlamentu poprzedniej kadencji XII 2001
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XII	
		2004				2005										
		w procentach														
Sejm	dobra	13	14	11	9	8	11	8	11	6	8	7	9	11	26	32
	zła	76	75	77	83	84	79	84	77	82	81	83	81	80	50	51
Senat	dobra	19	21	18	16	16	18	13	17	13	13	16	15	18	28	33
	zła	60	55	61	63	63	61	65	60	61	65	63	65	64	37	41
Pominięto „trudno powiedzieć”																

Nieco bardziej korzystne są oceny Senatu. Wprowadzie kredyt zaufania, czyli liczba ocen pozytywnych jest o 5 punktów procentowych niższa niż w przypadku Senatu poprzedniej kadencji, ale niższy jest także (o 4 punkty) odsetek respondentów wyrażających negatywne

opinie o pracy obecnego Senatu. Można zatem stwierdzić, że utrata zaufania do sfery publicznej charakteryzująca w ostatnich latach Polaków, czego jedną z oznak są negatywne oceny demokratycznie wybranych przedstawicieli zasiadających w parlamencie, nie uległa jeszcze zahamowaniu.

Relatywnie lepsze zdanie o nowym Sejmie mają ludzie młodzi (do 34 roku życia), lepiej niż pozostali oceniają go też badani z miast do 100 tys. ludności oraz mieszkańcy wsi. Wśród grup społeczno-zawodowych pozytywne opinie o nowym Sejmie wyrażają stosunkowo częściej rolnicy, pracownicy umysłowi niższego szczebla, pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy wykwalifikowani, a także uczniowie i studenci. Natomiast krytycyzm idzie w parze z wyższym poziomem wykształcenia; relatywnie najbardziej krytyczni są mieszkańcy największych aglomeracji (powyżej 500 tys. ludności), a spośród grup społeczno-zawodowych przede wszystkim przedstawiciele inteligencji i kadry kierowniczej oraz osoby pracujące na własny rachunek.

Chociaż zauważalnie więcej pozytywnych opinii o nowym Sejmie jest wśród osób identyfikujących się z prawicą niż wśród respondentów o orientacji lewicowej, poglądy polityczne różnicują poziom krytycyzmu w niezbyt dużym stopniu.

Tabela 2

Deklarowane poglądy polityczne	Oceny Sejmu		
	dobre	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica	22	55	23
Centrum	27	53	20
Prawica	35	50	15
Trudno powiedzieć	17	43	40

Tabela 3

Deklarowane poglądy polityczne	Oceny Senatu		
	dobre	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica	23	42	35
Centrum	30	40	30
Prawica	39	33	28
Trudno powiedzieć	15	35	50

W odróżnieniu od ostatnich opinii o poprzednim Sejmie, który był równie krytycznie oceniany przez zwolenników wszystkich ugrupowań, oceny nowo wybranego Sejmu są zróżnicowane w zależności od preferencji partyjnych. Relatywnie najlepsze opinie o nowym

Sejmie mają zwolennicy Samoobrony i PiS, jednak nawet wśród nich liczby pozytywnych i negatywnych ocen są wyrównane. Najbardziej krytyczni są zwolennicy SdPI, SLD i PO - ponad połowa z nich wyraża negatywne opinie o obecnym Sejmie.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Oceny Sejmu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Samoobrona	41	45	14
PiS	40	41	19
LPR	28	41	31
PSL*	32	49	19
PO	23	56	21
SLD	19	53	29
SdPI*	18	60	23
Niezdecydowani, na kogo głosować	18	39	43
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	20	54	26

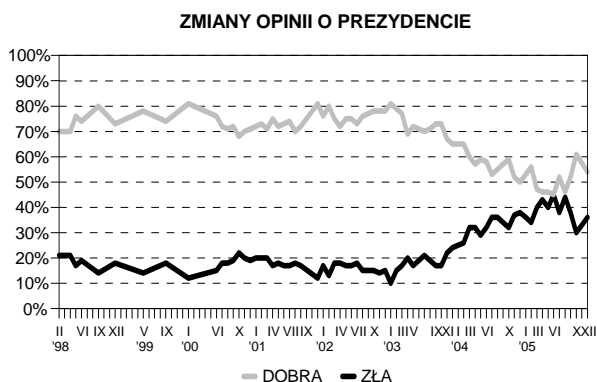
* Odsetki dotyczące tych partii należy interpretować z ostrożnością ze względu na niewielką liczbę zwolenników tych ugrupowań w badanej próbie

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO

Ponad połowa Polaków (55%) dobrze ocenia działalność ustępującego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, ponad jedna trzecia zaś (36%) - źle. Obecne oceny prezydenta są wyraźnie niższe niż na początku jego kadencji, jednak nieco lepsze od uzyskiwanych przez niego w drugim i trzecim kwartale bieżącego roku. W porównaniu natomiast z październikowym pomiarem, ostatnim przed wyborami, obecne oceny działalności prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego są wyraźnie gorsze. Liczba opinii pozytywnych zmalała o 6 punktów procentowych, jednocześnie w takim samym stopniu wzrosła liczba negatywnych. Spadek notowań urzędu prezydenta rejestrujemy po odnotowanym w październiku wyraźnym, lecz krótkotrwałym wzroście aprobaty jego działań. Obecne oceny są zbliżone do tych, jakie Aleksander Kwaśniewski uzyskał we wrześniu. Zatem z jednej strony grudniowy spadek ocen może mieć charakter korekty poprzednich wyjątkowo dobrych notowań, z drugiej zaś przyczyną pogorszenia się opinii o działalności prezydenta mogą być także ostatnie, oceniane w mediach jako co najmniej kontrowersyjne, decyzje Aleksandra Kwaśniewskiego, takie jak zapowiedź ułaskawienia skazanego w tzw. aferze strachowickiej swego byłego bliskiego współpracownika Zbigniewa Sobotki.

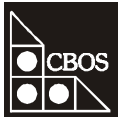
Tabela 5

Oceny prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany X-XII 2005
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XII	
	2004			2005											
w procentach															
Dobra	59	52	50	53	56	47	46	46	45	52	46	52	61	55	-6
Zła	32	37	38	36	34	40	43	40	45	38	44	38	30	36	+6
Pominięto „trudno powiedzieć”															

Mimo demokratycznych wyborów i rozładowania politycznych emocji Polacy nie są szczególnie zadowoleni ze swych przedstawicieli zasiadających w Sejmie i Senacie. Wygląda na to, że odium negatywnych ocen, które już od kilku lat przyłgnęło do parlamentu, niejako przeniosło się także na Sejm i Senat obecnej kadencji. Złej opinii nie zmieniły nawet wybory, choć w istotnym stopniu zmniejszyły liczbę negatywnych ocen. Połowa Polaków krytycznie ocenia działalność nowo wybranych posłów. Na tym tle pozycja ustępującego prezydenta, mimo jego kontrowersyjnych decyzji, wydaje się wciąż mocna. Na zakończenie dziesięcioletniej prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego ponad połowa Polaków pozytywnie ocenia jego działalność.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Sejmu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	50	24	1014
Płeć				
Mężczyźni	30	51	19	486
Kobiety	23	49	28	528
Wiek				
18-24 lat	32	49	18	158
25-34	29	49	22	190
35-44	25	53	22	171
45-54	25	53	23	219
55-64	24	49	27	117
65 lat i więcej	23	46	31	159
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	43	28	372
Miasto do 20 tys.	29	46	24	130
20-100 tys.	31	55	14	199
101-500 tys.	23	52	25	192
501 tys. i więcej mieszk.	15	64	22	121
Wykształcenie				
Podstawowe	28	45	27	283
Zasadnicze zawodowe	25	50	25	264
Średnie	26	53	21	354
Wyższe	27	55	18	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	63	18	67
Prac. umysł. niż. szczebla	31	52	16	107
Pracownicy fiz.- umysł.	29	45	26	76
Robotnicy wykwalifikowani	29	47	24	76
Robotnicy niewykwalifik.	21	57	22	44
Rolnicy	37	40	23	54
Pracujący na własny rach.	14	61	25	36
Bierni zawodowo				
Renciści	28	47	25	98
Emeryci	22	50	29	199
Uczniowie i studenci	38	45	16	88
Bezrobotni	22	53	25	118
Gospodynie domowe i inni	24	47	29	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	32	48	20	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	23	56	21	81
sekt. pryw. poza rolnict.	24	55	21	176
prywatnym gosp. rolnym	35	37	27	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	31	54	15	148
301-500	25	52	23	162
501-900	26	51	22	216
901-1200	29	56	16	74
Powyżej 1200 zł	25	53	22	57
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	19	61	20	286
Średnie	27	45	28	446
Dobre	33	48	19	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	40	32	77
Raz w tygodniu	32	45	23	498
1-2 razy w miesiącu	19	60	21	152
Kilka razy w roku	24	53	23	196
W ogóle nie uczestniczy	13	63	24	91
Poglądy polityczne				
Lewica	22	55	23	139
Centrum	27	53	20	329
Prawica	35	50	15	306
Trudno powiedzieć	17	43	40	240

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Dobrze	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	37	35	1015
Płeć				
Mężczyźni	32	38	30	486
Kobiety	25	37	39	529
Wiek				
18-24 lat	33	41	26	158
25-34	28	35	36	190
35-44	31	37	32	171
45-54	27	37	36	219
55-64	27	37	36	118
65 lat i więcej	22	36	42	159
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	34	41	372
Miasto do 20 tys.	32	37	31	130
20-100 tys.	35	42	23	199
101-500 tys.	26	34	40	192
501 tys. i więcej mieszk.	24	44	32	122
Wykształcenie				
Podstawowe	25	38	37	283
Zasadnicze zawodowe	24	39	37	264
Średnie	30	37	33	355
Wyższe	39	32	29	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	30	30	67
Prac. umysł. niż. szczebla	33	39	28	107
Pracownicy fiz. - umysł.	27	31	42	76
Robotnicy wykwalifikowani	32	32	35	76
Robotnicy niewykwalifik.	19	42	39	44
Rolnicy	31	37	33	54
Pracujący na własny rach.	18	44	38	36
Bierni zawodowo				
Renciści	27	35	38	98
Emeryci	24	37	39	200
Uczniowie i studenci	41	36	24	88
Bezrobotni	20	47	33	118
Gospodynie domowe i inni	26	34	41	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	37	30	33	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	43	31	81
sekt. pryw. poza rolnict.	27	36	37	176
prywatnym gosp. rolnym	29	36	34	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	26	43	31	148
301-500	25	44	31	162
501-900	29	38	33	216
901-1200	39	33	28	74
Powyżej 1200 zł	35	37	28	58
Ocena własnych war. mater.				
Złe	21	47	32	286
Średnie	27	33	40	446
Dobre	37	34	29	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	32	44	77
Raz w tygodniu	32	34	34	499
1-2 razy w miesiącu	25	42	33	152
Kilka razy w roku	27	42	31	196
W ogóle nie uczestniczy	19	41	40	91
Poglądy polityczne				
Lewica	23	42	35	139
Centrum	30	40	30	330
Prawica	39	33	28	306
Trudno powiedzieć	15	35	50	240

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **pezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	36	9	1015
Płeć				
Mężczyźni	51	42	7	486
Kobiety	58	31	11	529
Wiek				
18-24 lat	65	30	5	158
25-34	63	29	8	190
35-44	51	38	11	171
45-54	50	43	7	219
55-64	52	42	6	118
65 lat i więcej	45	38	17	159
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	36	15	372
Miasto do 20 tys.	53	39	8	130
20-100 tys.	58	37	5	199
101-500 tys.	65	30	5	192
501 tys. i więcej mieszk.	51	45	4	122
Wykształcenie				
Podstawowe	49	37	14	283
Zasadnicze zawodowe	53	38	9	264
Średnie	58	35	7	355
Wyższe	60	35	5	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	57	40	3	67
Prac. umysł. niż. szczebla	59	33	9	107
Pracownicy fiz.- umysł.	65	25	10	76
Robotnicy wykwalifikowani	51	39	10	76
Robotnicy niewykwalifik.	49	43	8	44
Rolnicy	43	52	5	54
Pracujący na własny rach.	49	46	5	36
Bierni zawodowo				
Renciści	46	42	13	98
Emeryci	46	43	11	200
Uczniowie i studenci	71	24	5	88
Bezrobotni	60	30	10	118
Gospodynie domowe i inni	62	27	11	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	60	33	8	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	53	40	7	81
sekt. pryw. poza rolnict.	54	39	7	176
prywatnym gosp. rolnym	42	49	8	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	53	40	6	148
301-500	50	40	9	162
501-900	52	41	7	216
901-1200	62	31	7	74
Powyżej 1200 zł	63	36	2	58
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	46	43	11	286
Średnie	55	36	9	446
Dobre	62	31	7	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	39	16	77
Raz w tygodniu	51	40	8	499
1-2 razy w miesiącu	59	35	6	152
Kilka razy w roku	65	28	7	196
W ogóle nie uczestniczy	50	34	16	91
Poglądy polityczne				
Lewica	78	21	1	139
Centrum	61	35	5	330
Prawica	47	48	5	306
Trudno powiedzieć	43	33	25	240